

Pamięć.pl 5/2013

Maj nie należy do kanonu tzw. polskich miesięcy, czyli tych okresów kalendarza historii Polski po 1945 roku, w których dokonywały się przełomowe bądź szczególnie tragiczne wydarzenia o ogromnym dla Polaków znaczeniu.

Gdyby tym „polskim kalendarzem” objąć całość dziejów naszego kraju, z pewnością maj znalazłby się tu nieraz – od uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji zaczynając. Właśnie rocznica tego wydarzenia stała się punktem zapalnym w relacjach między władzą a ludem na samym początku „ludowego” państwa. Kamil Dworaczek w swoim artykule przywołuje wydarzenia z 1946 roku, które śmiało mogą aspirować do kanonu [polskich miesięcy](#) zebranego swego czasu przez prof. Jerzego Eislera. Zamieszki sprowokowane wówczas przez władze podczas święta 3 Maja w Krakowie rozlały się na inne miasta, a związane z nimi protesty trwały jeszcze przez wiele dni. Milicja strzelała do ludzi, byli ranni i zabici, a represje – szykany, relegacje z uczelni, wcielanie do karnych jednostek – dotknęły setek osób. Były to ostatnie w Polsce Ludowej obchody święta 3 Maja, które miały być tolerowane przez władze.

Tłumieniem majowego buntu zajmowali się dzierżący władzę w Polsce komuniści, z których znaczna część odebrała wykształcenie w Międzynarodowej Szkole Leninowskiej w Moskwie. Bierut, Zambrowski i inni działacze KPP (i późniejszej PZPR) uczyli się tam wprawdzie przede wszystkim, jak „rewolucyjnymi metodami” organizować demonstracje i bunty, ale wiedzę i umiejętności nabyte w „leninówce” wykorzystywali także podczas budowy aparatu władzy i represji. O akademiach czerwonych elit pisze Mirosław Szumiło.

W numerze sporo miejsca poświęcamy obozowi Ravensbrück i kwestii eksperymentów na więźniach. O makabrycznych doświadczeniach przeprowadzanych na żywych ludziach przez niemieckich „lekarzy” w dziale „Pamiętam jak dziś...” opowiada Stanisława Śledziejowska-Osiczko, jedna z ofiar. Z kolei Iwona Demczyk przybliży sylwetkę innej byłej więźniarki Ravensbrück, Wandy Póltawskiej. Mimo cierpienia, ciągłego zagrożenia i nieludzkiego traktowania nie tylko zachowała ona godność, wolę przetrwania i nadzieję, lecz także obdzielała nimi współwięźniarki. O eksperymentach pseudomedycznych opowiada także w rozmowie z Maciejem Foksem Jerzy Skrzypek – były więzień Pawiaka, Flossenbürga, Auschwitz i Dachau.

Do numeru dołączyliśmy fragmenty albumu Agnieszki Jaczyńskiej Sonderlaboratorium SS. Zamojszczyzna (nominowanego do Nagrody Historycznej tygodnika „Polityka”). Ta obszerna publikacja to zbiór różnego rodzaju źródeł historycznych – zdjęć, listów, dokumentów, wspomnień – które składają się na opowieść o tragicznych losach Zamojszczyzny, mającej stać się terytorium zamieszkanym wyłącznie przez Niemców. O „Aktion Zamosc”, wysiedleniach i albumie opowiada sama autorka w rozmowie, którą publikujemy w niniejszym numerze.

Uwaga! Korzystając z tej strony akceptują Państwo regulamin Biblioteki Cyfrowej.

PLIKI DO POBRANIA

Pamięć.pl 5/2013
15.6 MB

Drukuj

Generuj PDF

Powiadom

Liczba wejść: 88815, od Data
publikacji 24.05.2013
